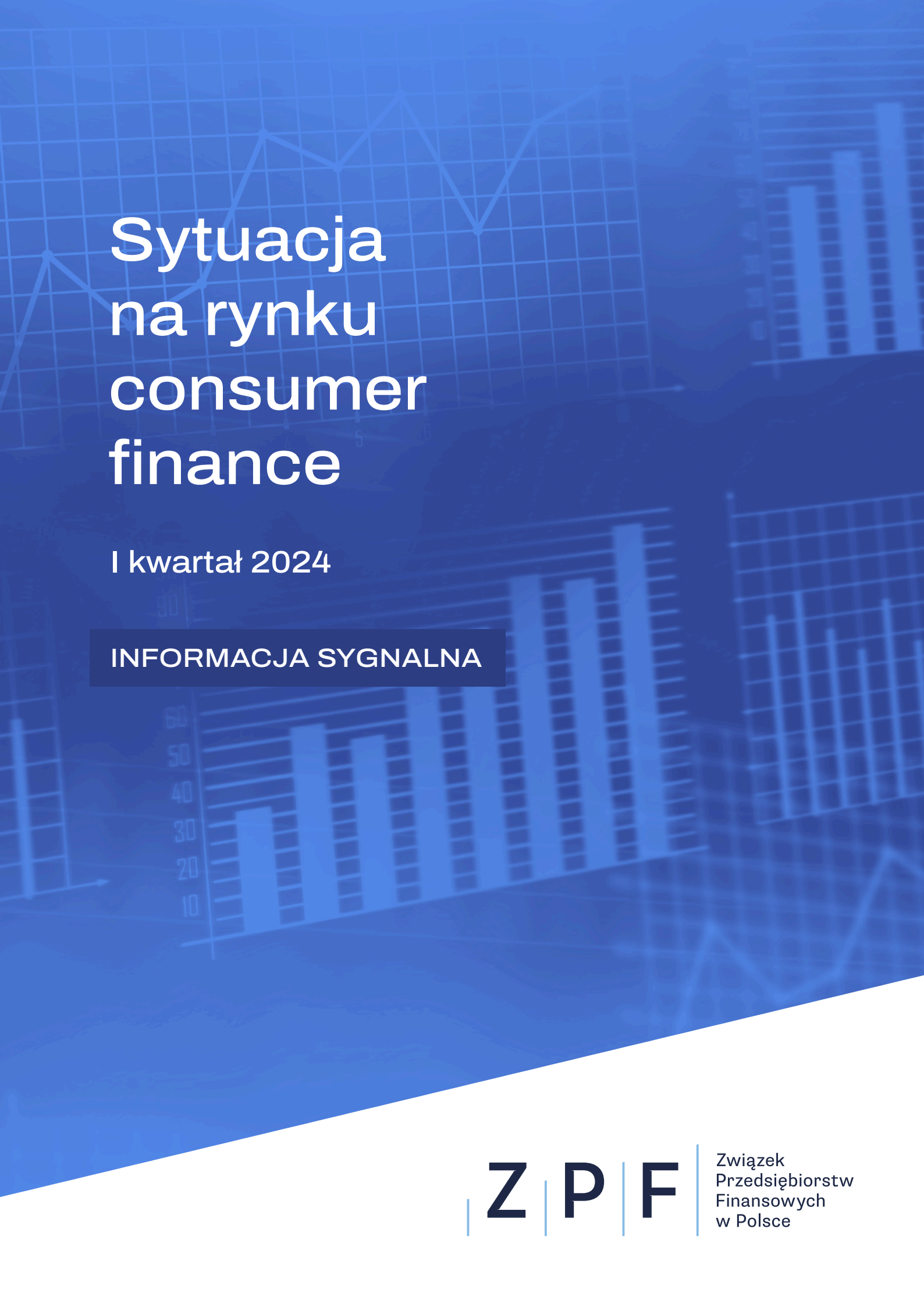

Sytuacja na rynku consumer finance

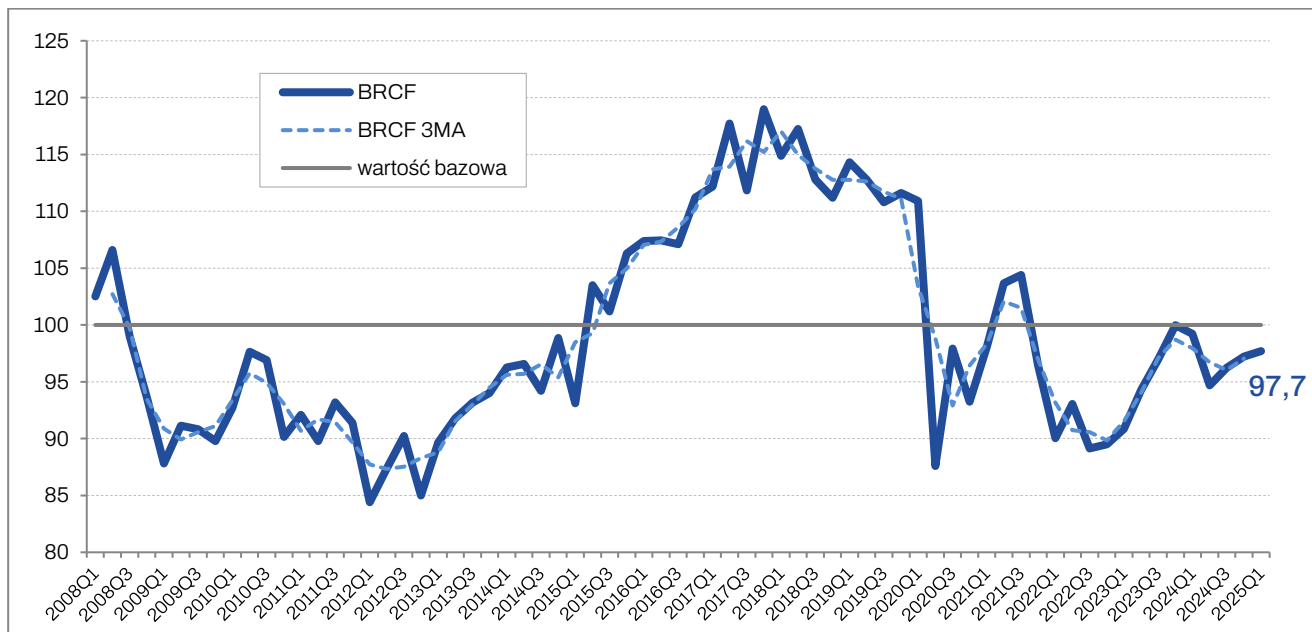
I kwartał 2024

INFORMACJA SYGNALNA

| Z | P | F

Związek
Przedsiębiorstw
Finansowych
w Polsce

Barometr Rynku Consumer Finance nieznacznie zwiększył się, obecnie wynosi 97,7 punktu.

W I kwartale 2025 r. Barometr Rynku Consumer Finance (BRCF) wzrósł o 0,5 punktu, osiągając poziom 97,7 pkt., co wskazuje na pewne wygaszanie poprawy. Wartość barometru nadal pozostaje poniżej długookresowej średniej oraz jest niższa niż w analogicznym okresie ubiegłego roku.

W kierunku wzrostu BRCF w bieżącym badaniu oddziaływały oceny w zakresie otoczenia makroekonomicznego, oceny własnej prognozowanej sytuacji finansowej. Oceny w zakresie poważnych wydatków i skłonności ich finansowania kredytem były niejednoznaczne i łącznie neutralnie oddziaływały na kierunek zmian barometru BRCF.

W bieżącym badaniu saldo optymistów i pesymistów w zakresie oceny tego, jak zmieni się ogólna sytuacja ekonomiczna Polski w następnych 12 miesiącach, uległo nieznacznej poprawie o 0,4 p.p., a w ciągu ostatnich 2 kwartałów poprawa wyniosła nawet 3,2 p.p. Oceny są jednak istotnie gorsze niż przed rokiem, bo aż o 11,4 p.p. W bieżącym badaniu trzeciego kwartału z rzędu zmalały obawy przed bezrobociem. Saldo

optymistów i pesymistów w zakresie oceny tego, jak zmieni się bezrobocie w kraju w następnych 12 miesiącach, poprawiło się o 1,5 p.p., jednak nadal pozostaje na poziomie niższym niż przed rokiem. Łącznie oceny sytuacji makroekonomicznej i bezrobocia oddziaływały w kierunku poprawy barometru BRCF.

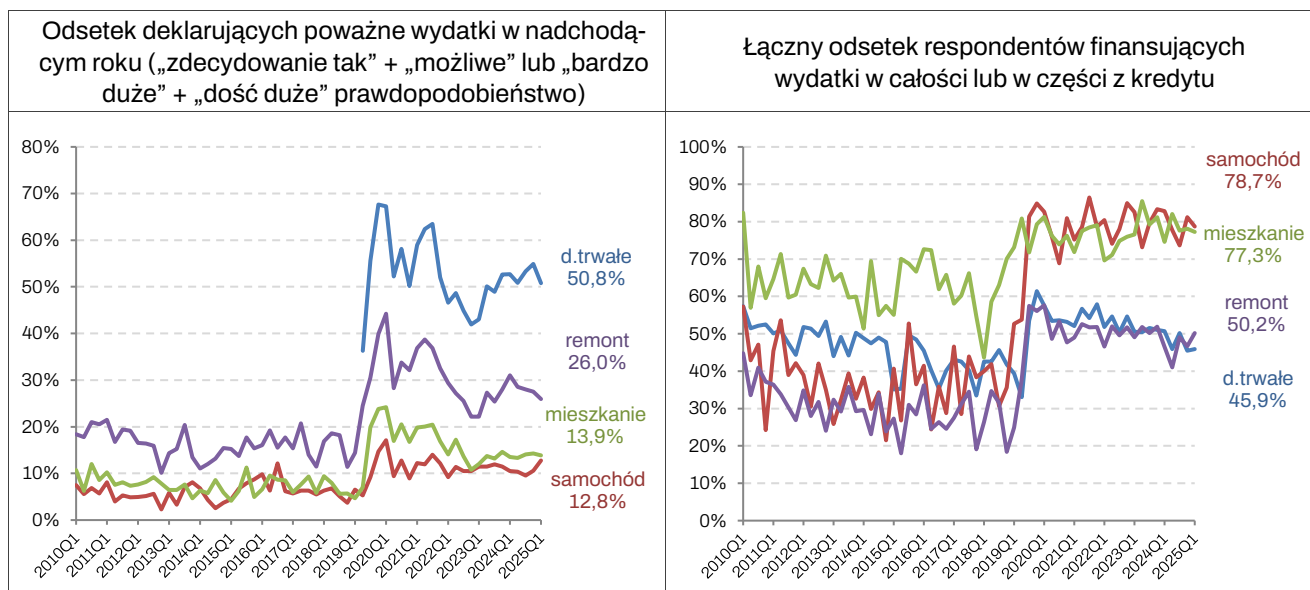
Oceny w zakresie zbilansowania własnych budżetów gospodarstw domowych pogorszyły się. W bieżącym badaniu ok. 59,8% respondentów deklaruje, że ma nadwyżkę i jest w stanie oszczędzać z bieżących dochodów (poprzednio 62,3%, przed rokiem ok. 55,6%). Oceny w zakresie przyszłej sytuacji finansowej gospodarstw domowych znacząco się poprawiły. Saldo w pytaniu o zmianę własnej sytuacji finansowej w następnych 12 miesiącach uległo poprawie o 2,6 p.p. Obecnie ok. 60,9% respondentów spodziewa się bezproblemowej obsługi swoich zobowiązań (przed kwartałem ok. 61%, przed rokiem ok. 56,8%). Łącznie obszar sytuacji finansowej oddziaływał w kierunku poprawy BRCF.

Składowe Barometru Rynku Consumer Finance

Obszar / Wskaźnik	j.m.	Średnia	I'24	IV'24	VII'24	X'24	I'25	zmiana kw/kw	zmiana r/r	zmiana do średniej	3MA kw/kw
Otoczenie makroekonomiczne											
Ogólna sytuacja ekonomiczna Polski – prognoza	% saldo*	-23,6	-6,1	-15,8	-20,7	-17,9	-17,5	0,4	-11,4	6,1	-0,6
Bezrobocie w kraju – prognoza (odwrócona skala)	% saldo*	-23,0	-22,9	-33,2	-32,2	-31,0	-29,5	1,4	-6,6	-6,5	1,2
Wydatki i skłonność do korzystania z kredytu											
Prognoza zakupu dóbr trwałego użytkowania	% planujących wydatki	59,1	52,7	50,9	53,3	54,9	50,8	-4,1	-1,9	-8,3	0,0
Sposób finansowania planowanych wydatków na dobra trwałego użytkowania	% korzystających z kredytu	55,8	50,7	45,9	50,2	45,5	45,9	0,5	-4,7	-9,9	0,0
Prognoza zakupu samochodu	% planujących wydatki	12,6	10,5	10,4	9,5	10,6	12,8	2,2	2,3	0,2	0,8
Sposób sfinansowania wydatków na zakup samochodu	% korzystających z kredytu	78,7	82,8	77,8	73,6	81,2	78,7	-2,5	-4,1	0,0	0,3
Prognoza wydatków na remont domu/mieszkania	% planujących wydatki	35,7	31,0	28,5	28,0	27,5	26,0	-1,5	-5,1	-9,7	-0,9
Sposób sfinansowania wydatków na remont domu/mieszkania	% korzystających z kredytu	52,7	46,5	41,0	49,0	46,6	50,2	3,6	3,7	-2,5	3,1
Sytuacja finansowa, zdolność kredytowa											
Zmiana sytuacji finansowej – prognoza	% saldo*	-14,4	-5,3	-6,8	-11,0	-10,2	-7,6	2,6	-2,3	6,8	-0,3
Stan portfeli gospodarstw domowych	% z nadwyżką bieżącą	39,7	55,6	61,0	57,5	62,3	59,8	-2,5	4,2	20,1	-0,4
Prognoza obsługi zobowiązań	% bezproblemowo	55,9	56,8	58,1	58,3	61,0	60,9	-0,1	4,1	5,0	0,9
Barometr Rynku Consumer Finance (BRCF)	pkt.	100	99,2	94,7	96,2	97,2	97,7	0,5	-1,5	-2,3	1,0

* saldo = optymiści – pesymiści

POWAŻNE WYDATKI I ICH FINANSOWANIE

W I kwartale 2025 r. tendencje zmian skłonności do ponoszenia poważnych wydatków w nadchodzącym roku wykazywały zróżnicowanie zależnie od rodzaju wydatków.

Wydatki na dobra trwałe planuje obecnie 50,8% respondentów, w tym 8,8% „zdecydowanie tak”, a 41,9% „możliwe” i obserwujemy tu dość wyraźny spadek w porównaniu z poprzednim kwartałem. Spośród gospodarstw domowych deklarujących tego rodzaju wydatki 36,5% wskazuje na ich wzrost (poprzednio było to 42,3%). Skłonność do korzystania z kredytu w tym obszarze nie zmieniła się. Obecnie 45,9% respondentów deklaruje, że przy zakupach dóbr trwałych skorzysta przynajmniej częściowo z kredytu (w porównaniu do 45,5% kwartał wcześniej).

Prawdopodobieństwo poniesienia wydatków na zakup samochodu w najbliższych 12 miesiącach zadeklarowało 12,8% respondentów. Zarysowała się tu lekka tendencja wzrostowa. Niestety równolegle zmalał odsetek respondentów deklarujących zakup samochodu z kredytu (78,7%, wobec 81,2% poprzednio). Warto jednak mieć na uwadze, że w tym zakresie mamy silne wahania wskazań w ostatnim okresie i niekoniecznie musi to oznaczać zmianę trendu.

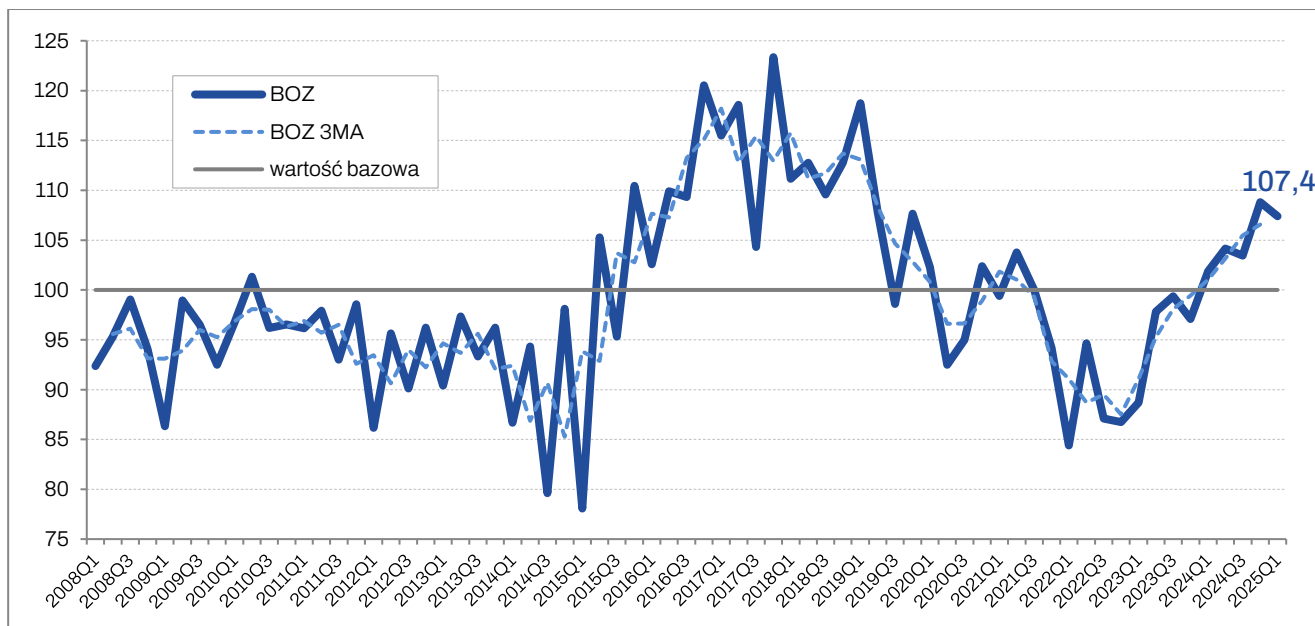
Po wygładzeniu tych zmian nie widać widocznej tendencji ani wzrostowej ani spadkowej i poziom skłonności oscyluje wokół 80%.

Prawdopodobieństwo poniesienia wydatków na zakup lub budowę domu/mieszkania w ostatnich 3 kwartałach jest względnie stabilne – obecnie 13,9% gospodarstw domowych planuje takie wydatki (14,3% i 14,1% w dwóch poprzednich kwartałach). Skłonność do finansowania takich zakupów kredytem wynosi obecnie 77,3% (wobec 78,1% przed kwartałem i 74,6% przed rokiem).

W przypadku dużych wydatków remontowych 26% respondentów deklaruje takie plany, co oznacza lekki spadek w stosunku do poprzedniego okresu (27,5%). W tym obszarze rysuje się tendencja spadkowa – przed rokiem było to 31%. Natomiast skłonność do finansowania remontów kredytem wynosi obecnie 50,2% i wzrosła względem poprzedniego kwartału (46,6%).

Popyt na kredyt w celu finansowania istotnych wydatków był w ogólnym ujęciu neutralny dla poziomu BRCF. Pozytywne tendencje w niektórych obszarach były kompensowane spadkami w innych.

Barometr Obsługi Zobowiązań nieznacznie zmniejszył się i w I kwartale 2025 r. wyniósł 107,4 pkt.

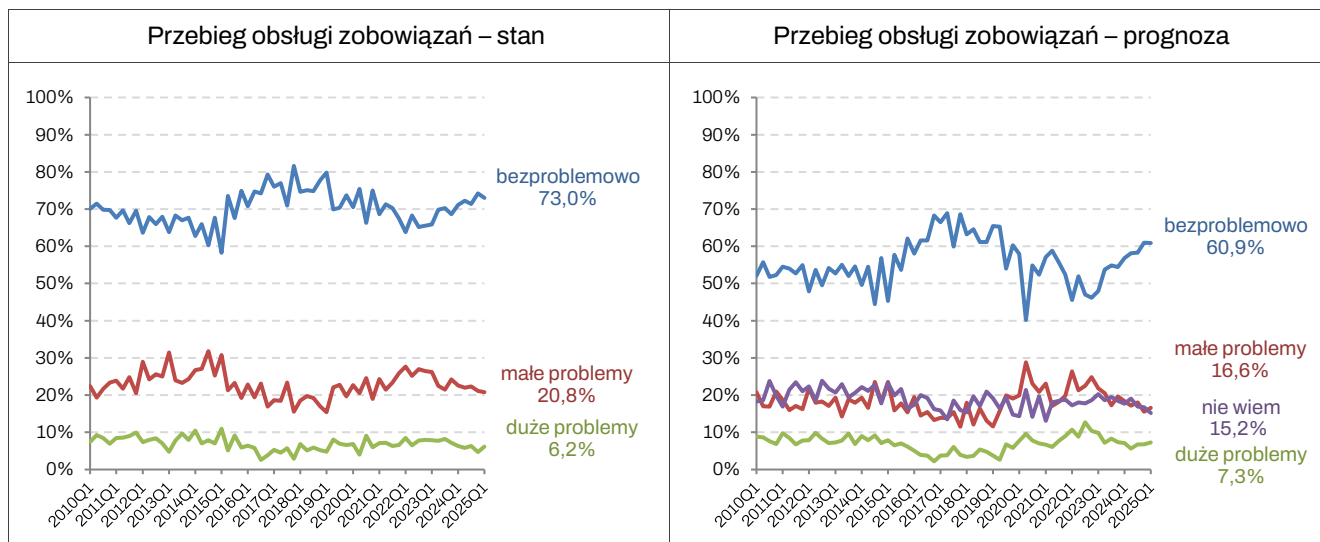

W I kwartale 2025 r. Barometr Obsługi Zobowiązań (BOZ) wyniósł 107,4 pkt., co oznacza nieznaczny spadek w stosunku do poprzedniego kwartału (108,8 pkt.). Wynika to z nieznacznego pogorszenia bieżącej i prognozowanej jakości obsługi zobowiązań. Mimo to BOZ nadal utrzymuje się na wysokim poziomie, wskazując na dobrą jakość obsługi zobowiązań, choć jednocześnie wciąż pozostaje on znacznie poniżej poziomów sprzed kryzysu pandemicznego, gdy osiągał on wartości bliskie 120 pkt., a w szczytowym momencie przekraczał 123 pkt.

W odniesieniu do bieżącej obsługi zobowiązań, nadal dominują respondenci, którzy deklarują brak problemów w tym zakresie – obecnie jest ich 73%, co stanowi lekki spadek w porównaniu z 74,2% w poprzednim kwartale, ale jednocześnie wzrost względem poziomu sprzed roku (71%). Małe problemy w zakresie bieżącej obsługi zobowiązań deklaruje obecnie 20,8% respondentów (wobec 21,1% w poprzednim kwartale i 22,6% przed rokiem), natomiast 6,2% wskazuje na „duże problemy” (wobec 4,7% poprzednio i 6,3% przed rokiem), w tym 2% zmagających się z opóźnieniami w obsłudze zobowiązań przekraczającymi 6 miesięcy

(wobec 1,2% poprzednio). Widzimy więc zauważalny przyrost odsetka osób deklarujących duże problemy z obsługą zobowiązań, choć pozostaje on na niskim poziomie.

W prognozie terminowości obsługi zobowiązań w nadchodzących 12 miesiącach nadal przeważa grupa gospodarstw domowych, które spodziewają się braku problemów – jest ich obecnie 60,9% (wobec 61,0% przed kwartałem i 56,8% przed rokiem). Na możliwość pojawienia się małych problemów z przyszłą obsługą zobowiązań wskazuje obecnie 16,6% respondentów, co oznacza wzrost z poziomu 15,5% w poprzednim kwartale i spadek względem 18,4% przed rokiem. Osoby przewidujące duże problemy w obsłudze zobowiązań stanowią 5,8% (wobec 5,4% przed kwartałem i 5,7% przed rokiem). Dodatkowo, 15,2% respondentów nie jest w stanie przewidzieć swojej sytuacji w zakresie obsługi zobowiązań w przyszłości (wobec 16,7% przed kwartałem i 17,7% przed rokiem). Nastąpiła więc pewna polaryzacja – wzrosła liczba deklarujących bezproblemową obsługę zobowiązań, natomiast liczba respondentów przewidujących nieznaczne problemy zmniejszyła się.

Składowe Barometru Obsługi Zobowiązań

Obszar / Wskaźnik	j.m.	Średnia	I'24	IV'24	VII'24	X'24	I'25	zmiana kw/kw	zmiana r/r	zmiana do średniej	3MA kw/kw
Bieżąca obsługa zobowiązań											
1. bezproblemowo	%	70,1	71,1	72,2	71,4	74,2	73,0	-1,2	1,9	2,9	0,3
2. z małymi problemami	%		22,6	22,0	22,3	21,1	20,8	-0,3	-1,8		-0,4
3. z dużymi problemami, lecz opóźnienie spłaty nie przekracza 6 miesięcy	%		4,7	4,3	4,8	3,5	4,2	0,7	-0,5		0,0
4. z dużymi problemami, lecz opóźnienie spłaty przekracza 6 miesięcy	%		1,6	1,5	1,5	1,2	2,0	0,8	0,4		0,2
3+4. z dużymi problemami	%		6,3	5,8	6,3	4,7	6,2	1,5	-0,1		0,1
Prognoza obsługi zobowiązań											
1. bezproblemowo	%	55,9	56,8	58,1	58,3	61,0	60,9	-0,1	4,1	5,0	0,9
2. z nie wielkimi problemami	%		18,4	17,2	18,0	15,5	16,6	1,1	-1,8		-0,2
3. z dużymi problemami	%		5,6	4,7	5,3	5,4	5,8	0,4	0,2		0,4
4. zaprzestaniemy obsługiwać jakiegokolwiek zobowiązania	%		1,5	0,9	1,5	1,4	1,5				
5. nie wiem	%		17,7	19,1	16,9	16,7	15,2	-1,5	-2,5		-1,3
3+4. z dużymi problemami lub zaprzestaniemy obsługiwać jakiegokolwiek zobowiązania	%		7,1	5,6	6,8	6,8	7,3	0,5	0,2		0,6
Barometr Obsługi Zobowiązań (BOZ)	pkt.	100	101,9	104,2	103,5	108,8	107,4	-1,4	5,6	7,4	1,1

Prawie ¼ gospodarstw domowych przeznaczy 1,5% swojego podatku na OPP. Szacujemy, że padnie kolejny rekord i do organizacji społecznych wpłynie nawet ponad 2 mld zł.

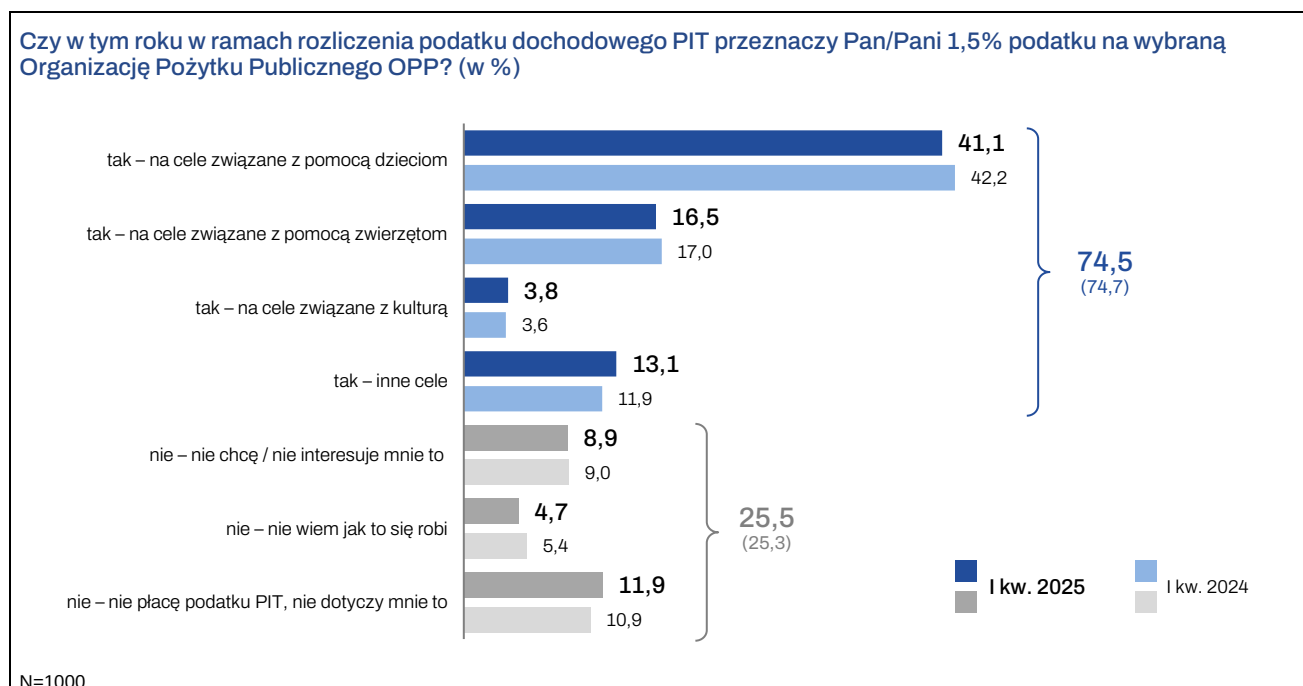
W obecnej edycji badania kondycji gospodarstw domowych, podobnie jak przed rokiem, poddaliśmy diagnozie kwestię odpisu w zeznaniu podatkowym 1,5% podatku na wsparcie organizacji pożytku publicznego (OPP). Zadaliśmy respondentom pytanie „Czy w tym roku w ramach rozliczenia podatku dochodowego PIT przeznaczy Pan/Pani 1,5% podatku na wybraną Organizację Pożytku Publicznego?”.

Z rozkładu odpowiedzi wynika, że 74,5 % gospodarstw domowych planuje w tegorocznym rozliczeniu podatkowym przeznaczyć 1,5% swojego podatku na wsparcie OPP. Czyli zdecydowana większość, niemal ¼, podatników rozliczających podatki dochodowe wskazuje jakiś określony cel. W porównaniu z wynikami uzyskanymi w zeszłorocznym badaniu struktura tych celów nie uległa zmianie.

Dominującym beneficjentem takiego wsparcia pozostają organizacje, których misją jest wspieranie dzieci. Wskazuje je obecnie 41,1% respondentów (wobec 42,2% przed rokiem). Na drugim miejscu, ze znacznie niższym odsetkiem, jest „pomoc zwierzętom”, którą deklaruje 16,5% respondentów (wobec 17% przed rokiem). Jedynie 3,8% ankietowanych (względem 3,6% przed rokiem) wspiera organizacje związane z kulturą. Wzrosła natomiast popularność opcji „inny cel”, na którą wskazuje 13,1%, wobec 11,9% przed rokiem. Oczywiście pomaganie osobom potrzebującym, szczególnie dzieciom, czy pomoc zwierzętom są niezmiernie ważne, ale badanie wskazuje, że podatnicy zauważają

inne organizacje, przykładowo organizacje społeczeństwa obywatelskiego, które walczą o prawa i wolności obywatelskie, edukację. To pozytywny trend.

Trzeba mieć na uwadze, że nie wszystkie gospodarstwa domowe odprowadzają podatek PIT. Dotyczy to między innymi rolników, którzy płacą podatek rolny zamiast podatku PIT. Takie gospodarstwa domowe zatem nie mogą odprowadzić części podatku na OPP. Ponadto, na skutek zwiększenia kwoty wolnej w PIT, część podatników nie płaci podatku, gdyż ich podstawa opodatkowania jest niższa niż próg kwoty wolnej. W przypadku takich osób nie przekazywanie podatku dla OPP nie jest ich złą wolą, po prostu w zeznaniu w rubryce podatek jest kwota „0” i nie ma od czego odprowadzić tego 1,5%. Stąd w naszym badaniu około 12% respondentów wskazuje, że „nie płaci podatku PIT” (wobec 11% poprzednio). Nadal istnieje też grupa respondentów, ok. 4,7%, która wskazała, że nie przeznacza części swojego podatku na OPP bo „nie wie jak to się robi”, choć obserwujemy tu poprawę, bo poprzednio było to 5,4%. To oznacza, że nadal możliwe są działania edukacyjne, które mogą zwiększyć liczebność podatników odpisujących swoje podatki na działalność charytatywną. Stosunkowo istotny odsetek, bo 8,9% ankietowanych (podobnie jak przed rokiem) nie interesuje się możliwością wspierania organizacji OPP lub nie chce udzielać takiego wsparcia. Niestety co 11 podatnik nie dostrzega waloru bezpośredniej kontroli nad tym, na co idą jego podatki.

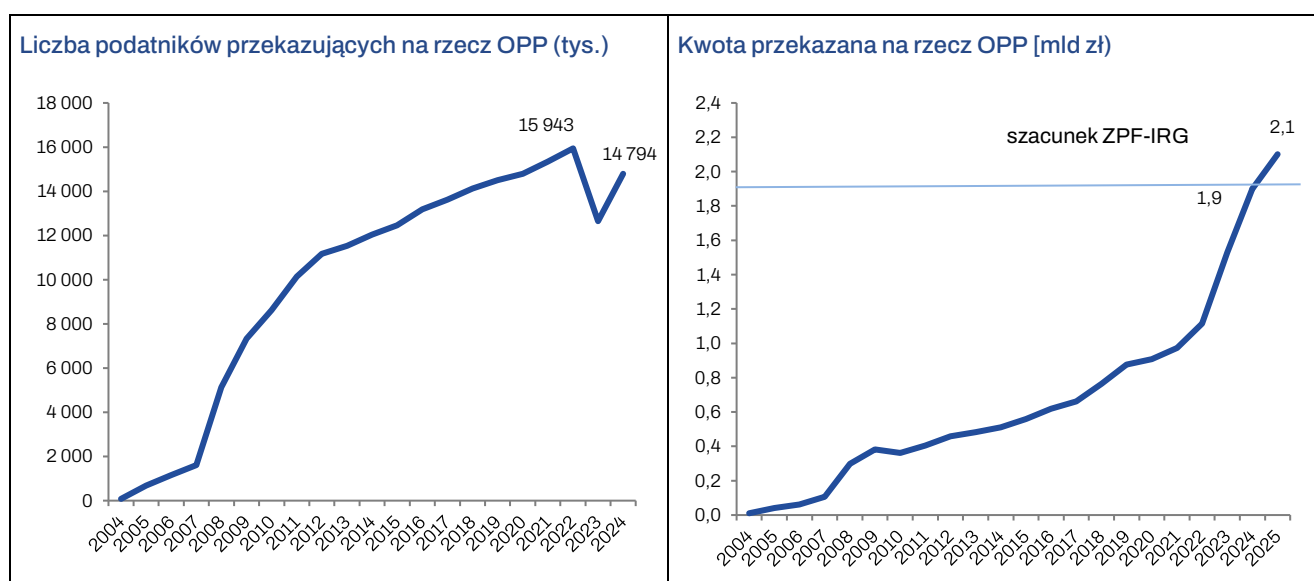

W ubiegłym roku w rozliczeniu podatku za 2023 rok organizacje pożytku publicznego otrzymały ponad 1,9 mld zł wsparcia z tytułu 1,5% podatku, które przekazało 14,8 mln podatników (więcej o ponad 370 mln zł i więcej o 2,1 mln podatników niż w roku poprzednim). Liczba podatników wspierających OPP w 2024 roku nadal jest jednak niższa niż w 2022 roku, co, jak wspomniano wyżej, wynika ze zmian systemowych. Nasze badanie wskazuje, że odsetek podatników odpisujących 1,5% podatku na OPP utrzymał się na niezmiennym poziomie ok. 75%. O ile więc liczba podatników odpisujących podatek na OPP raczej nie ulegnie znaczącej zmianie, to kwoty przekazywanego podatku z pewnością wrosną. Wynika to ze wzrostu wynagrodzeń i innych dochodów objętych podatkiem PIT.

Według danych MF całkowite dochody z PIT w 2024 r., wraz z udziałami JST, szacowane są na ok. 179,6 mld zł (na podstawie projektu Ustawy Budżetowej na 2025 r.), czyli

1,5% z tej kwoty to byłoby 2,7 mld zł. To maksymalna możliwa kwota, która zostałaby uzyskana z tego tytułu, gdyby wszyscy zdecydowali się odpisać 1,5%. Biorąc pod uwagę wzrost wynagrodzeń i rozkład chętnych do przekazania 1,5% swojego podatku, szacujemy, że w tym roku łączny odpis na OPP przekroczy zdecydowanie 2 mld zł, a w optymistycznym scenariuszu może wynieść nawet 2,1 mld zł. Biorąc pod uwagę dane MF, łączna kwota odpisów w latach 2004–2025 może przekroczyć 15,1 mld zł.

Możliwość przekazania 1,5% podatku na OPP to nie tylko wsparcie dla organizacji, ale także mechanizm kształtujący świadome postawy obywatelskie. Uczy odpowiedzialności, wzmacnia kontrolę nad częścią wydatków publicznych oraz buduje poczucie wpływu na otaczającą rzeczywistość. To również element edukacji ekonomicznej, pokazujący, że podatki mogą służyć realizacji wartościowych celów społecznych, jeśli obywatele podejmują świadome decyzje.

Źródło: opracowanie własne na podstawie MF.

Pytania specjalne: korzystanie z prywatnych usług medycznych

Ponad 64% społeczeństwa choć raz skorzystała z prywatnej usługi medycznej. Prawie 3/4 respondentów korzysta z prywatnej opieki, poszukując usług niedostępnych w systemie publicznym.

W tej edycji badania przeanalizowaliśmy ponadto kwestię korzystania z prywatnych usług medycznych w 2024 roku. Zadaliśmy respondentom pytanie „Czy w 2024 roku przynajmniej raz skorzystał/-a Pan/Pani prywatnie z usługi medycznej”. Z rozkładu odpowiedzi wynika, że ponad 64% respondentów zadeklarowało skorzystanie z prywatnych usług medycznych przynajmniej raz w ciągu roku. Oznacza to, że większość społeczeństwa korzysta z prywatnej opieki zdrowotnej, co świadczy o niewydolności systemu publicznego.

Wśród 64% respondentów, którzy skorzystali z prywatnej opieki zdrowotnej, najczęściej wskazywane powody korzystania to brak dostępności usług w systemie publicznym (74,1%) oraz długie kolejki (65,2%). Trzecim w kolejności powodem jest „szybsza diagnoza i leczenie” w systemie prywatnym (45,4%). Te trzy powody niedomagań systemu publicznego zmuszają pacjentów do szukania alternatywy.

Respondenci wskazują też często na lepszą jakość obsługi w sektorze prywatnym (38,5%), z kolei około 16% oczekuje większego zakresu usług niż w systemie publicznym. Okazuje się, że mało istotną barierą jest duża odległość do publicznych placówek – tę opcję wskazało jedynie 2,2%.

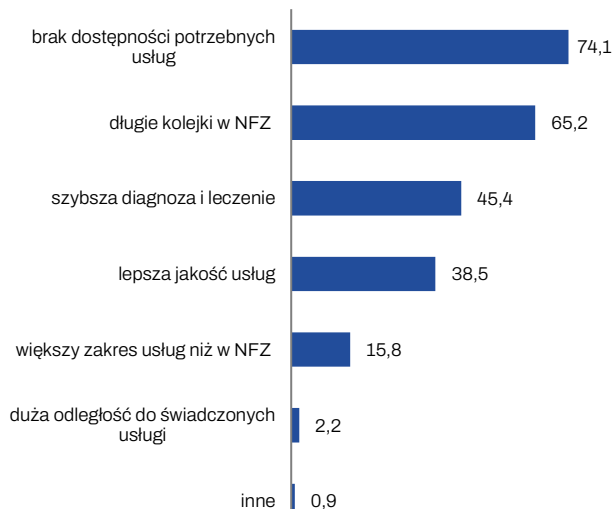
W grupie 36% respondentów, którzy nie korzystali z prywatnej opieki zdrowotnej, 53,5% jako główny powód tego wskazało brak potrzeby skorzystania z takich usług medycznych. Jednak dla wielu osób, bo aż 30,6% motywem była bariera finansowa, czyli brak odpowiednich środków finansowych. Tylko 11,4% respondentów nie korzysta z prywatnych usług medycznych bo publiczna opieka zdrowotna w pełni zaspokaja ich potrzeby („nie mam problemów z dostępem publicznej opieki zdrowotnej”). Okazuje się, że jest też relatywnie niewielka grupa, która nie ma dostępu do prywatnych placówek medycznych (4,2%).

Czy w 2024 roku przynajmniej raz skorzystał/-a Pan/Pani prywatnie z usługi medycznej? (w %)

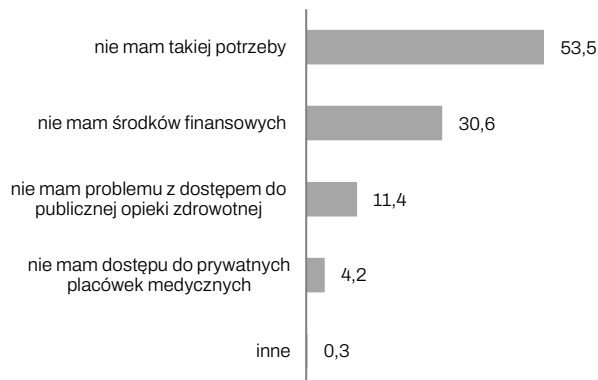
N=1000

Jeżeli skorzystał/-a Pan/Pani prywatnie z usługi medycznej, to dlaczego? (w %)

N=641

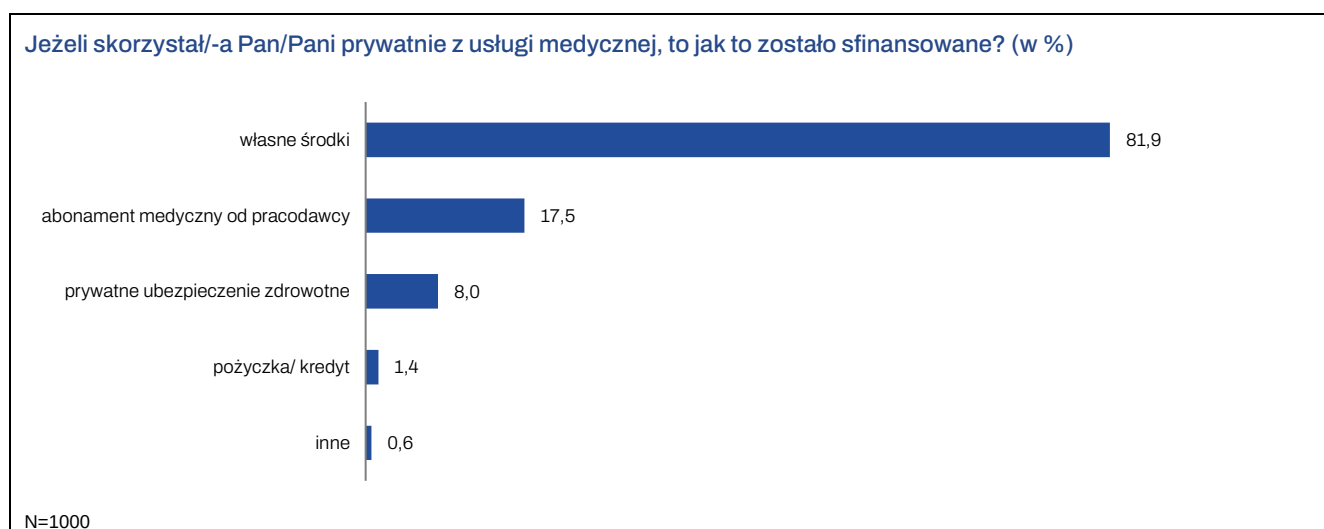
Jeżeli nie skorzystał/-a Pan/Pani prywatnie z usługi medycznej, to dlaczego? (w %)

N=359

Wyniki badania pokazują, że finansowanie prywatnych usług medycznych odbywało się głównie ze środków własnych (82% respondentów). Taki wysoki udział środków własnych wśród uzyskanych odpowiedzi wynika z faktu, że w tym badaniu uwzględniamy całe spektrum usług, czyli na przykład wizytę u prywatnego dentysty czy u prywatnego okulisty i mogła to być nawet jedna wizyta w roku. Na drugim miejscu wśród rozważanych czynników znalazło się korzystanie z prywatnych usług medycznych w ramach abonamentu medycznego wykupionego przez pracodawcę, który wskazało 17,5% respondentów. Jest to coraz bardziej popularna forma korzystania z podstawowych usług medycznych w sektorze prywatnym. Ubezpieczenia prywatne pokrywały jedynie 8% przypadków. W badaniu widać też, że jest niewielka grupa respondentów (1,4%), która zmuszona jest do sfinansowania prywatnych usług medycznych z pożyczki lub kredytu.

System publiczny zmagają się z problemami finansowymi – koszty świadczeń przewyższają wpływy ze składek i środków budżetowych, przez co kolejki do lekarzy są długie, a dostępność wielu usług ograniczona. W konsekwencji pacjenci zmuszeni są do korzystania z sektora prywatnego, który odciąża publiczny system ochrony zdrowia. Zwiększenie finansowania NFZ samo w sobie nie rozwiąże problemu, jeśli nie zostanie wdrożona strategia lepszego wykorzystania zasobów i integracji obu sektorów. Kluczowym rozwiązaniem jest budowanie synergii między systemem publicznym a prywatnym – rozwój prywatnych ubezpieczeń zdrowotnych i współpraca z sektorem publicznym mogą przyczynić się do poprawy dostępności świadczeń dla pacjentów. Gdyby sektor prywatny nie istniał, publiczna służba zdrowia mogłaby ulec znaczącemu przeciążeniu, co prowadziłoby do jeszcze większych problemów z dostępem do leczenia.

Budujemy kapitał społeczny
na rynku finansowym

www.zpf.pl